

Желтвай Віктор Юлійович (1886 – 1963) – громадсько-політичний і культурний діяч Закарпаття. Народився в с.Руські Комарівці Ужанського комітату (Ужгородський район Закарпатської області) в сім'ї священика. Після закінчення гімназії і духовної семінарії в Ужгороді, навчався в Будапештській педагогічній академії. У 1910 був висвячений у сан греко-католицького священика єпископом Ю.Фірцаком, але після висвячення на парафію не призначався, а став працювати професором Ужгородської учительської семінарії (1910-1925), а згодом був призначений директором греко-католицької семінарії (1925-1934). У 1934 за заявою на ім'я єпископа О.Стойки пішов на пенсію, хоча деякий час продовжував викладати угорську мову в Ужгородській чоловічій семінарії (1934-1936). В.Ж. включився в політичну діяльність відразу після розпаду Австро-Угорської монархії (1918). Був одним з ініціаторів створення Ужгородської народної ради і скликання Всеукраїнського конгресу 21 січня 1919, на якому було прийнято рішення про возз'єднання краю з Україною. Редагував газету «Руська Крайна» (1918-1919), в якій під псевдонімом «Вишнянський» опублікував чимало статей. У міжвоєнний період працював редактором газет «Наука» (1919-1923) і «Свобода» (1923-1938), спричинився до заснування товариства «Просвіта», де був членом Президії, та «Учительської Громади». Входив до складу центрального комітету Християнсько-Народної партії (1923-1938). Після окупації південної частини Закарпаття Угорщиною (2 листопада 1938) залишився в Ужгороді, але на запрошення А.Волошина і з метою ознайомлення з діяльністю уряду Карпатської України В.Ж. у січні 1939 виїхав у м.Хуст, де взяв участь у відзначенні 20-річчя з дня проголошення соборності українських земель. За участь у цьому заході 1 квітня 1939 був заарештований угорською жандармерією. Після звільнення повернувся в с.Ляхівці Ужгородського округу, де півтора роки перебував під поліцейським наглядом. У 1947 викликався на допити в Ужгороді у зв'язку з арештом органами радянської служби безпеки єпископа О.Хіри та великої групи священиків. Помер у с.Середне Ужгородського району. Автор праць на релігійну тематику «Живот святих» (1913), «Роздумай то добре!» (1921).

Література: Магочій П.Р. Формування національної самосвідомості: Підкарпатська Русь (1848-1948). – Ужгород, 1994. – С.180; Пагіря В. Світочі карпатського краю. Історичні портрети греко-католицьких священиків Мукачівської єпархії. – Мукачево: Елара, 1996. – С.109; Хланта О. Віктор Желтвай: невідомі сторінки біографії, культурно-просвітницької, релігійної і громадсько-політичної діяльності // Науковий збірник Товариства «Просвіта» в Ужгороді. – Річник IV (XVIII). – С.231-233. **М.М.Вегеш**